SODBA SODIŠČA (drugi senat)
z dne 11. novembra 2004*

V združenih zadevah C-183/02 P in C-187/02 P,

zaradi dveh pritožb na podlagi člena 49 Statuta ES Sodišča, vloženih 15. in 16. maja 2002,

Daewoo Electronics Manufacturing España SA (Demesa), s sedežem v Vitorii (Španija), ki jo zastopata A. Creus Carreras in B. Uriarte Valiente, odvetnika,

tožeča stranka v zadevi C-183/02 P,

Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava, ki ga zastopajo A. Creus Carreras, B. Uriarte Valiente in M. Bravo-Ferrer Delgado, odvetniki,

tožeča stranka v zadevi C-187/02 P,

* Jezik postopka: španščina.

ob intervenciji

Comunidad Autónoma del País Vasco, ki jo zastopa E. Garayar Gutiérrez, odvetnik,

intervenient v pritožbi,

druge stranke v postopku so

Komisija Evropskih skupnosti, ki jo zastopata F. Santaolalla Gadea in J. L. Buendía Sierra, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožena stranka na prvi stopnji,

Asociación Nacional de Fabricantes de Electrodomésticos de Línea Blanca (ANFEL), s sedežem v Madridu (Španija),

in

Conseil européen de la construction d'appareils domestiques (CECED), s sedežem v Bruslju (Belgija),

intervenienta na prvi stopnji,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi C. W. A. Timmermans, predsednik senata, C. Gulmann (poročevalec), sodnik, in N. Colneric, sodnica,

generalna pravobranilka: J. Kokott,
sodna tajnica: M. Múgica Arzamendi, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 11. marca 2004,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 6. maja 2004

izreka naslednjo

Sodbo

1 Daewoo Electronics Manufacturing España SA (v nadaljevanju: Demesa) in Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava (v nadaljevanju: Territorio Histórico de Álava) v okviru pritožb predlagata razveljavitev sodbe Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 6. marca 2002 v zadevi Diputación Foral de Álava in drugi proti Komisiji (T-127/99, T-129/99 in T-148/99, Recueil, str. II-1275, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je to sodišče delno razveljavilo Odločbo Komisije 1999/718/ES z dne 24. februarja 1999 o državni pomoči Španije za Daewoo Electronics Manufacturing España SA (Demesa)

(UL L 292, str. 1, v nadaljevanju: izpodbijana odločba) in v preostalem zavrnilo njuni tožbi za razveljavitev te odločbe.

Pravni okvir

2 Davčna ureditev, ki velja v španski Baskiji (v nadaljevanju: Baskija), spada v sistem gospodarskega dogovora, vzpostavljenega s španskim zakonom št. 12/1981 z dne 13. maja 1981, ki je bil pozneje spremenjen z zakonom št. 38/1997 z dne 4. avgusta 1997.

3 Na podlagi te zakonodaje lahko Diputación Foral de Álava pod nekaterimi pogoji organizira davčni sistem, ki se uporablja na njenem ozemlju.

4 V zvezi s tem je sprejela predvsem davčni ukrep v obliki odbitka davka v višini 45 % zneska naložbe (v nadaljevanju: odbitek davka v višini 45 % ali sporni davčni ukrep).

5 Šesta dodatna določba Norma Foral št. 22/1994 z dne 20. decembra 1994 o izvrševanju proračuna Territorio Histórico de Álava za leto 1995 (*Boletín Oficial del Territorio Histórico de Álava* št. 5 z dne 13. januarja 1995) določa:

„Naložbe v nova opredmetena osnovna sredstva, izvedene med 1. januarjem in 31. decembrom 1995, ki presegajo 2,5 milijarde ESP v skladu s sklepom Diputación

Foral de Álava, bodo upravičene do odbitka davka v višini 45 % zneska naložbe, ki ga določi Diputación Foral de Álava in se bo uporabil za dokončni znesek davčne obveznosti.

Neuporabljen odbitek zaradi premajhne davčne obveznosti se bo lahko uporabil v devetih letih po letu, v katerem je bila sprejeta odločba Diputación Foral de Álava.

V tej odločbi Diputación Foral de Álava bodo določeni roki in omejitve, ki se uporabljajo v vseh primerih.

Ugodnosti, priznane na podlagi te določbe, bodo nezdružljive z vsako drugo davčno ugodnostjo, ki bi obstajala zaradi teh istih naložb.

Diputación Foral de Álava bo določila tudi trajanje naložbenega procesa, ki bo lahko zajemal tudi naložbe, izvedene v fazi priprave projekta, ki je podlaga za naložbe."

6 Veljavnost te določbe je bila podaljšana za leti 1996 in 1997, nato se je odbitek davka v višini 45 % v spremenjeni obliki ohranil za leti 1998 in 1999 v poznejših Normas Forales.

Dejansko stanje

7 Baskovski organi in Daewoo Electronics Co. Ltd (v nadaljevanju: družba Daewoo Electronics) so 13. marca 1996 podpisali sporazum o sodelovanju, s katerim se je zadnji zavezal, da bo v Baskiji odprl tovarno za proizvodnjo hladilnikov. Baskovski organi pa so se zavezali, da bodo podprli ta projekt z dodelitvijo finančne pomoči.

8 Podjetje, ki ga je ustanovila družba Daewoo Electronics, je moralo pripraviti poslovni načrt, katerega odobritev s strani baskovskih organov je bila predpogoj za izvajanje sporazuma. Ta načrt za obdobje med letoma 1996 in 2001 je bil baskovskim organom predstavljen septembra 1996. Predvideval je naložbo v višini 11.835.600.000 ESP in odprtje 745 delovnih mest.

9 Demesa, družba španskega prava in hčerinska družba v 100-odstotni lasti družbe Daewoo Electronics, je bila ustanovljena 7. oktobra 1996.

10 Na podlagi odločbe Diputación Foral de Álava št. 737/1997 z dne 21. oktobra 1997 je bil družbi Demesa odobren odbitek davka v višini 45 %, predviden s šesto dodatno določbo Norma Foral št. 22/1994.

11 Asociacíon Nacional de Fabricantes de Electrodomésticos de Línea Blanca (ANFEL) je 11. junija 1996 na Komisijo Evropskih skupnosti naslovila pritožbo zoper Kraljevino Španijo. Tej državi članici je očitala, da je odobrila pomoč za družbo Demesa, predvsem v obliki davčnih ukrepov. Conseil européen de la construction d'appareils domestiques (CECED) je na Komisijo naslovil pritožbo v istem smislu.

12 Po izmenjavi dopisov je Komisija z dopisom z dne 16. decembra 1997 obvestila španske organe o svoji odločitvi, da začne postopek na podlagi člena 93(2) Pogodbe ES (postal člen 88(2) ES), predvsem v zvezi z odbitkom davka v višini 45 %, ki je bil odobren družbi Demesa.

13 Na koncu postopka je Komisija sprejela izpodbijano odločbo.

14 V členu 1(d) te odločbe je odbitek davka v višini 45 %, ki je bil odobren družbi Demesa, opredeljen kot državna pomoč, ki je nezdružljiva s skupnim trgom.

15 V členu 2 iste odločbe je Komisija pozvala Kraljevino Španijo, naj odpravi ugodnost, ki izhaja iz zadevne pomoči, ki jo je nezakonito odobrila upravičeni družbi.

Tožbe pred Sodiščem prve stopnje in izpodbijana sodba

16 Territorio Histórico de Álava (zadeva T-127/99), Comunidad Autónoma del País Vasco in Gasteizko Industria Lurra SA (zadeva T-129/99) ter Demesa (zadeva T-148/99) so z vlogami, ki so bile v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje vložene 25. maja, 26. maja in 18. junija 1999, vložile te tožbe zoper Komisijo.

17 Vsaka tožeča stranka je predlagala popolno ali delno razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe.

18 S sklepoma predsednika tretjega senata Sodišča prve stopnje z dne 25. februarja 2000 je bila Asociacíon Nacional de Fabricantes de Electrodomésticos de Línea Blanca in Conseil européen de la construction d'appareils domestiques dovoljena intervencija v podporo predlogom Komisije.

19 S sklepom z dne 5. junija 2001 so bile tri zadeve združene za namene ustnega postopka in izdaje skupne sodbe.

20 Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo predvsem:

— zavrnilo tožbi Territorio Histórico de Álava in družbe Demesa v delu, ki se je nanašal na razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe v zvezi z odbitkom davka v višini 45 %;

— razglasilo za nedopustni tožbi Comunidad Autónoma del País Vasco in Gasteizko Industria Lurra SA v delu, ki se je nanašal na to razglasitev ničnosti;

— vsaki stranki naložilo plačilo svojih stroškov.

Pritožbe

21 Sodišče Comunidad Autónoma del País Vasco je s sklepom z dne 23. oktobra 2002 dovolilo intervencijo v podporo predlogom Territorio Histórico de Álava.

22 Predlog za intervencijo v podporo predlogom družbe Demesa, ki ga je vložila Gobierno Foral de Navarra (vlada pokrajine Navare), je bil s sklepom predsednika Sodišča z dne 6. marca 2003 zavrnjen.

23 Družba Demesa predlaga Sodišču, naj:

— razveljavi izpodbijano sodbo;

— samo odloči o sporu in člena 1(d) in 2 izpodbijane odločbe razglasi za nična;

— podredno, vrne zadevo Sodišču prve stopnje v ponovno odločanje;

— Komisiji naloži plačilo stroškov postopka na prvi stopnji in stroškov pritožbenega postopka.

24 Territorio Histórico de Álava predlaga Sodišču, naj:

— razveljavi izpodbijano sodbo;

— samo odloči o sporu in izpodbijano odločbo v delu, ki se nanaša na odbitek davka v višini 45 %, razglasi za nično;

— podredno, vrne zadevo Sodišču prve stopnje v ponovno odločanje;

— Komisiji naloži plačilo stroškov postopka na prvi stopnji in stroškov pritožbenega postopka.

25 Comunidad Autónoma del País Vasco predlaga Sodišču, naj:

— delno razveljavi izpodbijano sodbo v delu, v katerem je ugotovljeno, da odbitek davka v višini 45 % pomeni državno pomoč;

— Komisiji naloži plačilo stroškov postopka.

26 Končno, ker je Komisija med ustnim postopkom umaknila ugovor nedopustnosti pritožbe, ki jo je vložil Territorio Histórico de Álava, prva v vsaki izmed zadev C-183/02 P in C-187/02 P predlaga Sodišču, naj:

— zavrne pritožbo;

— tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

Razlogi za razveljavitev izpodbijane sodbe

27 Družba Demesa je v tožbi navedla pet razlogov za razveljavitev izpodbijane sodbe, ki se nanašajo na:

— nepravilno opredelitev spornega davčnega ukrepa kot državne pomoči, ki je nezdružljiva s skupnim trgom;

— nezadostno obrazložitev izpodbijane sodbe v zvezi s tem;

— nepravilno uporabo prava s strani Sodišča prve stopnje v delu, v katerem je razsodilo, da sporni ukrep ni obstoječa pomoč;

— nezadostno obrazložitev izpodbijane sodbe v zvezi s tem;

— nepravilno uporabo prava s strani Sodišča prve stopnje v delu, v katerem je razsodilo, da se načelo varstva zaupanja v pravo ni uporabilo.

28 Družba Demesa je z vlogo, vloženo 20. februarja 2004, obvestila Sodišče, da vztraja samo pri razlogu, ki se nanaša na načelo varstva zaupanja v pravo, in da umika preostale tožbene razloge.

29 Territorio Histórico de Álava je v tožbi navedel šest razlogov za razveljavitev izpodbijane sodbe, ki se nanašajo na:

— nepravilno opredelitev spornega davčnega ukrepa kot državne pomoči, ki je nezdružljiva s skupnim trgom;

— nezadostno obrazložitev izpodbijane sodbe v zvezi s tem;

— nepravilno uporabo prava s strani Sodišča prve stopnje v delu, v katerem je razsodilo, da sporni ukrep ni obstoječa pomoč;

— nezadostno obrazložitev izpodbijane sodbe v zvezi s tem;

— nepravilno uporabo prava s strani Sodišča prve stopnje, ker ni priznalo obstoja zlorabe pooblastil s strani Komisije;

— nezadostno obrazložitev izpodbijane sodbe v zvezi s tem;

30 Territorio Histórico de Álava je z vlogo, vloženo 20. februarja 2004, obvestil Sodišče, da:

— delno vztraja pri prvem in drugem tožbenem razlogu, ki se nanašata na nepravilno opredelitev spornega davčnega ukrepa kot državne pomoči, ki je

nezdružljiva s skupnim trgom, in nezadostno obrazložitve izpodbijane sodbe v zvezi s tem;

— vztraja pri petem in šestem tožbenem razlogu, ki se nanašata na obstoj zlorabe pooblastil in nezadostno obrazložitev izpodbijane sodbe v zvezi s tem;

— umika druge tožbene razloge.

Pritožbe

31 Po opredelitvi strank in generalne pravobranilke o tej točki je treba obe zadevi zaradi medsebojne povezanosti v skladu s členom 43 Poslovnika Sodišča združiti zaradi izdaje skupne sodbe.

Pritožbeni razlog družbe Demesa, ki se nanaša na načelo varstva zaupanja v pravo

Trditve strank

32 Družba Demesa se je pred Sodiščem prve stopnje sklicevala na načelo varstva zaupanja v pravo. Sklicevala se je na Odločbo Komisije 93/337/EGS z dne 10. maja

1993 v zvezi s programom davčnih pomoči za naložbe v Baskiji (UL L 134, str. 25). Trdila je, da so bili v tej odločbi kot pomoč – ki je nezdružljiva s skupnim trgom, ker je v nasprotju s členom 52 Pogodbe ES (po spremembi postal člen 43 ES) – opredeljeni odbitki davka za izvedene naložbe. Družba Demesa je trdila, da so bile sprejete potrebne določbe za prilagoditev regionalne zakonodaje Odločbi 93/337 in da je Komisija soglašala s sprejeto rešitvijo. Zato naj bi španski organi in Komisija šteli, da je vprašanje rešeno. Komisija naj zato ne bi nikoli začela postopka v zvezi z državnimi pomočmi niti naj ne bi nasprotovala podobnim davčnim predpisom, ki so bili sprejeti pozneje. Družba Demesa in vsi subjekti, za katere veljajo zadevni regionalni predpisi, naj bi torej upravičeno pričakovali, da naj bi Komisija dovolila davčne ukrepe, ki jih je sprejela Diputación Foral de Álava, če ne kršijo člena 52 Pogodbe.

33 Družba Demesa Sodišču prve stopnje očita, da je v točki 234 in naslednjih izpodbijane sodbe zavrnilo njen tožbeni razlog, ker sporni davčni ukrep, v nasprotju z zahtevami člena 93(3) Pogodbe ES (postal člen 88(3) ES), ni bil predhodno priglašen.

34 Po njenem mnenju je bilo v okviru politike, ki jo je Komisija izvajala v času prošnje za uporabo odbitka davka v višini 45 %, pretirano zahtevati od gospodarskega subjekta, naj preveri, ali davčni ukrep, ki se uporablja zanj, izpolnjuje pogoje iz člena 92 Pogodbe ES (po spremembi postal člen 87 ES) in ali ga je zato treba priglasiti Komisiji.

35 Družba Demesa naj bi se torej upravičeno sklicevala na načelo varstva zaupanja v pravo.

36 Tožeča stranka trdi, da je razglasitev nezdružljivosti v Odločbi 93/337 temeljila na ugotovitvi kršitve člena 52 Pogodbe in ne tudi na ugotovitvi kršitve predpisov Skupnosti na področju državnih pomoči, kot je menilo Sodišče prve stopnje v točki 237 izpodbijane sodbe.

37 Ukrepi, obravnavani v Odločbi 93/337, naj bi bili v vsakem primeru opredeljeni kot državne pomoči na podlagi treh selektivnih meril (regionalna, sektorska in materialna selektivnost), ki jih po mnenju družbe Demesa ni bilo mogoče uporabiti v zvezi s spornim davčnim ukrepom. Zato navedene odločbe ni mogoče navajati v podporo trditvi, da bi morala družba Demesa sklepati, da je odbitek davka v višini 45 % državna pomoč in bi moral biti zato priglašen Komisiji.

38 Komisija trdi, da so nekateri elementi, ko je bil družbi Demesa odobren odbitek davka, jasno pokazali, da je šlo za državno pomoč.

39 Predvsem v Odločbi 93/337 naj bi se primerljivi ukrepi obravnavali kot pomoč, ki je nezdružljiva s skupnim trgom. Ta razglasitev nezdružljivosti naj ne bi bila povezana samo s kršitvijo svobode ustanavljanja, ampak tudi s kršitvijo različnih pravil o pomoči, kot je Sodišče prve stopnje opozorilo v točki 237 izpodbijane sodbe.

40 Poleg tega naj bi bilo očitno, da je Odločba 93/337 lahko temeljila samo na predhodni ugotovitvi, da imajo zadevni ukrepi značaj državnih pomoči.

41 Vendar naj družba Demesa ne bi preverila, ali so bile pomoči, ki jih je prejemala, odobrene s strani Komisije.

42 V vsakem primeru se tožeča stranka, ker sporni davčni ukrep ni bil predhodno priglašen, ne bi mogla sklicevati na nedelovanje Komisije.

43 Zato naj bi Sodišče prve stopnje pravilno zanikalo obstoj zaupanja v pravo.

Presoja Sodišča

44 Opozoriti je treba, prvič, da imajo načeloma podjetja, ki prejemajo pomoč, ob upoštevanju obveznega nadzora državnih pomoči, ki ga v skladu s členom 93 Pogodbe ES izvaja Komisija, lahko upravičena pričakovanja glede zakonitosti pomoči, samo če je bila ta odobrena ob upoštevanju postopka, določenega v tem členu, in drugič, da mora biti preudaren gospodarski subjekt ponavadi sposoben ugotoviti, ali se je ravnalo v skladu s tem postopkom (sodbe z dne 20. septembra 1990 v zadevi Komisija proti Nemčiji, C-5/89, Recueil, str. I-3437, točka 14; z dne 14. januarja 1997 v zadevi Španija proti Komisiji, C-169/95, Recueil, str. I-135, točka 51, in z dne 20. marca 1997 v zadevi Alcan Deutschland, C-24/95, Recueil, str. I-1591, točka 25).

45 Predvsem če se pomoč izvaja brez predhodne priglasitve Komisiji, tako da je nezakonita na podlagi člena 93(3) Pogodbe ES, prejemnik pomoči v tem primeru ne

more imeti upravičenega pričakovanja glede zakonitosti dodelitve te pomoči (glej zgoraj navedeno sodbo Alcan Deutschland, točki 30 in 31).

46 Sodišče prve stopnje je v obravnavanem primeru v točki 235 izpodbijane sodbe razsodilo, da ni sporno, da je bil odbitek davka v višini 45 % uveden brez predhodne priglasitve, kar je v nasprotju s členom 93(3) Pogodbe.

47 V točki 236 izpodbijane sodbe, v kateri se je sklicevalo predvsem na zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Nemčiji, je iz te ugotovitve pravilno sklepalo, da utemeljitve, ki temelji na načelu varstva zaupanja v pravo, ni mogoče sprejeti.

48 V naslednji točki izpodbijane sodbe je upravičeno navedlo, da ta utemeljitev tožeče stranke temelji na napačni razlagi Odločbe 93/337. Kot je poudarilo, je Komisija namreč v tej odločbi zadevne pomoči opredelila kot nezdružljive s skupnim trgom, ne samo, ker so bile v nasprotju s členom 52 Pogodbe ES, ampak tudi v točki V navedene odločbe, v kateri je bila preučena možnost, da se dovoli eno od odstopanj iz člena 92 Pogodbe ES, ker niso upoštevale različnih pravil o pomoči.

49 Dodati je treba, da je Komisija v Odločbi 93/337 posebej:

— opozorila, da so zadevne pomoči vključevale odbitek davka v višini 20 % naložb (točka I);

— menila, da za uporabo odstopanja iz člena 92(3)(c) Pogodbe ES niso bili izpolnjeni pogoji, določeni v smernicah Skupnosti glede pomoči malim in srednjim podjetjem z dne 19. avgusta 1992 (UL C 213, str. 2), v katerih so v točki 2.2 najprej opredeljeni elementi kategorije malih in srednjih podjetij in je nato v točki 4.1, peti pododstavek, natančneje navedeno, da se je Komisija odločila, da dovoli pomoč za naložbe samo do največ 15 % naložbe za mala podjetja in do največ 7,5 % naložbe za druga podjetja v isti kategoriji (točka V);

— pozvala španske organe, naj zagotovijo, da se pomoč dodeljuje predvsem pod pogoji, določenimi v smernicah Skupnosti o državni pomoči za mala in srednja podjetja (člen 1(4)).

50 Tako je očitno, da družba Demesa iz Odločbe 93/337 ni mogla sklepati, da odbitka davka v višini 45 %, dodeljenega podjetju velikosti, ki mu omogoča najmanjšo naložbo v višini 2,5 milijarde ESP, ki se zahteva v šesti dodatni določbi Norma Foral št. 22/1994, ni mogoče opredeliti kot pomoč v smislu člena 92 Pogodbe ES.

51 Tožeča stranka zato ob upoštevanju vsebine Odločbe 93/337 ni mogla zahtevati možnosti, ki je ni mogoče izključiti (glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Nemčiji, točka 16), da prejemnik nezakonite pomoči uveljavlja izredne okoliščine, zaradi katerih je lahko upravičeno pričakoval, da je pomoč zakonita.

52 Kar zadeva domnevno nedelovanje Komisije, ta upravičeno trdi, da je vsako navidezno nedelovanje nepomembno, ker ji shema pomoči ni bila priglašena.

53 Iz tega sledi, da je treba pritožbeni razlog družbe Demesa, ki se nanaša na načelo varstva zaupanja v pravo, zavrniti.

Pritožbena razloga Territorio Histórico de Álava, ki se na eni strani nanašata na nepravilno opredelitev spornega davčnega ukrepa kot državne pomoči, ki je nezdružljiva s skupnim trgom, in na drugi strani na nezadostno obrazložitev izpodbijane sodbe v zvezi s tem

Trditve strank

54 Territorio Histórico de Álava je pred Sodiščem prve stopnje trdil, da je Komisija kršila člen 92 Pogodbe ES, s tem ko je odbitek davka v višini 45 % obravnavala kot državno pomoč, ki je nezdružljiva s skupnim trgom, z obrazložitvijo, da je Norma Foral št. 22/1994 poseben ukrep, ki daje prednost „posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga". Trdil je, da je morebitna selektivnost tega ukrepa v vsakem primeru upravičena z naravo in sistematiko davčnega sistema.

55 Territorio Histórico de Álava Sodišču prve stopnje očita, da je v točkah od 148 do 170 izpodbijane sodbe zavrnilo to utemeljitev in s tem nepravilno uporabilo pravo pri uporabi člena 92 Pogodbe ES.

56 V vlogi, vloženi 20. februarja 2004, navaja, da vztraja pri razveljavitvenem razlogu, vendar v fazi pred opredelitvijo spornega davčnega ukrepa kot državne pomoči. Zatrjuje, da je v postopku na prvi stopnji trdil, da je bil odbitek davka v višini 45 % izključen iz področja uporabe člena 92 Pogodbe ES, ker je bil kot davčni ukrep upravičen zaradi doseganja cilja ekonomske politike. Sodišče prve stopnje naj bi sklepalo, da to ne izključuje opredelitve ukrepa kot državne pomoči, ki je nezdružljiva s Pogodbo. Ta ugotovitev naj bi bila napačna, ker je bila izražena v napačnem delu postopka razlage. V resnici bi moralo pred oblikovanjem morebitnega vprašanja o opredelitvi ukrepa kot državne pomoči sklepati, da je davčni ukrep, ki je bil sprejet pred Sklepi Ekonomsko-finančnega sveta z dne 1. decembra 1997 na področju davčne politike (UL 1998, C 2, str. 1) in Sporočilom Komisije z dne 10. decembra 1998 o uporabi pravil glede državne pomoči pri ukrepih v zvezi z neposredno obdavčitvijo ustvarjenega dohodka (UL C 384, str. 3), izključen iz nadzora državnih pomoči. Če je tak ukrep del industrijske politike, ki jo izvaja zadevna država članica, bi moral biti namreč že *ab initio* izključen iz področja uporabe člena 92 Pogodbe ES.

57 Territorio Histórico de Álava v isti vlogi dodaja, da vztraja tudi pri pritožbenem razlogu, ki se nanaša na nezadostno obrazložitev izpodbijane sodbe v zvezi z navedenim pravnim vprašanjem.

58 Komisija meni, da pritožbeni razlog, kot je ohranjen in ki se nanaša na nepravilno opredelitev spornega davčnega ukrepa kot državne pomoči, ki je nezdružljiva s skupnim trgom, ne glede na to, da je predstavljen drugače, vedno zahteva, naj Sodišče obravnava vprašanje, ali ima ta ukrep značaj pomoči. Analiza člena 92 Pogodbe ES naj namreč ne bi vsebovala nobene faze pred razpravo o opredelitvi ukrepa kot državne pomoči, ker davčna narava ukrepa ni pomembna za ugotovitev, ali gre za pomoč ali ne. Poleg tega Sklepi Ekonomsko-finančnega sveta z dne

1. decembra 1997 na področju davčne politike in priloženi kodeks ravnanja ne bi mogli spremeniti razdelitve pristojnosti, kot je določena v Pogodbi. V teh okoliščinah naj bi Territorio Histórico de Álava s tem ko izpodbija pristojnost Komisije, vztrajal pri nasprotovanju opredelitvi spornega davčnega ukrepa kot državne pomoči.

Presoja Sodišča

59 Spomniti je treba, da bi dejstvo, da se stranki dovoli, da pred Sodiščem prvič uveljavlja razlog, ki ga ni uveljavljala pred Sodiščem prve stopnje, pomenilo, da se ji dovoli, da Sodišču, ki ima omejeno pristojnost na področju pritožb, predloži spor večjega obsega kot je bil spor, o katerem je moralo odločati Sodišče prve stopnje. V okviru pritožbe je torej pristojnost Sodišča omejena na presojo pravne rešitve razlogov, o katerih se je razpravljalo na prvi stopnji (glej zlasti sodbe z dne 1. junija 1994 v zadevi Komisija proti Brazzelli Lualdi in drugim, C-136/92 P, Recueil, str. I-1981, točka 59; z dne 28. maja 1998 v zadevi Deere proti Komisiji, C-7/95 P, Recueil, str. I-3111, točka 62, in z dne 10. aprila 2003 v zadevi Hendrickx proti Cedefop, C-217/01 P, Recueil, str. I -3701, točka 37).

60 Territorio Histórico de Álava v obravnavanem primeru na prvi stopnji ni trdil, da:

— naj bi bil sporni davčni ukrep kot tak izključen iz področja uporabe prava o državni pomoči;

— naj bi se člen 92 Pogodbe ES uporabljal za določbe davčnega prava šele od Sklepov Ekonomsko-finančnega sveta z dne 1. decembra 1997 na področju davčne politike in Obvestila Komisije z dne 10. decembra 1998 o uporabi pravil

o državni pomoči za ukrepe, ki zadevajo neposredno obdavčitev ustvarjenega dohodka.

61 V resnici se je skliceval na ekonomsko-politične cilje spornega davčnega ukrepa v okviru razprave o tem, ali ga narava in sistematika davčnega sistema upravičujeta, torej v fazi razprave o opredelitvi navedenega ukrepa kot državne pomoči, ki je nezdružljiva s skupnim trgom v smislu člena 92 Pogodbe ES.

62 Sodišče prve stopnje je ustrezno utemeljitev obravnavalo v točkah 167 in 168 izpodbijane sodbe.

63 Trditev, predložena Sodišču v okviru te pritožbe, da naj bi bil sporni davčni ukrep v bistvu *ab initio* v fazi pred pravnim sklepanjem izključen iz področja uporabe člena 92 Pogodbe ES in posledično iz samega nadzora s strani Komisije, je torej razlog, ki je bil prvič predstavljen v okviru pritožbe.

64 Ta novi pritožbeni razlog je treba razglasiti za nedopustnega tako kot razlog, ki se nanaša na nezadostno obrazložitev izpodbijane sodbe v zvezi z navedenim pravnim vprašanjem, ker je ta drugi razlog neločljivo povezan s prvim.

Pritožbena razloga Territorio Histórico de Álava, ki se na eni strani nanašata na nepravilno uporabo prava s strani Sodišča prve stopnje, ker ni priznalo obstoja zlorabe pooblastil, in na drugi strani na nezadostno obrazložitev izpodbijane sodbe v zvezi s tem

Trditve strank

65 Territorio Histórico de Álava zatrjuje, da je pred Sodiščem prve stopnje trdil, da je Komisija uporabila postopek v zvezi z državnimi pomočmi, torej področje, na katerem ima izključno pristojnost in široka pooblastila, da bi izvedla davčno usklajevanje. Takšno usklajevanje naj bi v resnici spadalo v postopek, določen v členih 101 Pogodbe ES (po spremembi postal člen 96 ES) in 102 Pogodbe ES (po spremembi postal člen 97 ES), ki daje pristojnost Svetu Evropske unije.

66 Territorio Histórico de Álava Sodišču prve stopnje očita, da je zgolj:

— v točki 84 sodbe z dne 6. marca 2002 v zadevi Diputación Foral de Álava in drugi proti Komisiji (T-92/00 in T-103/00, Recueil, str. II-1385) o pomoči, odobreni drugemu podjetju, opozorilo na sodno prakso, v skladu s katero so pri odločbi zlorabljena pooblastila samo, če je na podlagi objektivnih, upoštevnih in skladnih dejstev mogoče sklepati, da je bil njen izključni ali vsaj odločilni namen doseči drugačne cilje od tistih, ki jih navaja;

— izjavilo, da obstoj dejanskega usklajevanja z izpodbijano odločbo ni bil dokazan.

67 Komisija trdi, da je navedeni razlog očitno nedopusten, ker se ni uveljavljal pri Sodišču prve stopnje.

68 Poudarja, da Sodišče prve stopnje v izpodbijani sodbi ni odločilo o vprašanju morebitne zlorabe pooblastil. Sodišče prve stopnje naj bi to vprašanje preučilo v drugi sodbi, in sicer v zgoraj navedeni sodbi Diputación Foral de Álava in drugi proti Komisiji, ki je bila izrečena isti dan kot izpodbijana sodba.

Presoja Sodišča

69 Ugotoviti je treba, da Territorio Histórico de Álava pred Sodiščem prve stopnje v okviru postopka na prvi stopnji, ki je razlog za to pritožbo, ni navajal razloga, ki se nanaša na zlorabo pooblastil.

70 Iz razlogov, navedenih v točki 59 te sodbe, je treba preučeni pritožbeni razlog kot nov razlog razglasiti za nedopustnega, prav tako tudi razlog, ki se nanaša na nezadostno obrazložitev izpodbijane sodbe v zvezi s tem vprašanjem, ker je ta drugi razlog neločljivo povezan s prvim.

71 Iz vsega zgoraj navedenega izhaja, da je treba pritožbe zavrniti.

Stroški

72 Če pritožba ni utemeljena, Sodišče v skladu s členom 122, prvi pododstavek, Poslovnika Sodišča odloči o stroških.

73 V skladu s členom 69(2) Poslovnika, ki se uporablja za pritožbeni postopek na podlagi člena 118 istega poslovnika, se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Tožeče stranke niso uspele, zato se jim poleg tega, da nosijo svoje stroške, v skladu s predlogi Komisije naloži plačilo stroškov, ki jih je ta priglasila.

74 Na podlagi člena 69(4), tretji pododstavek, Poslovnika Sodišča, ki se uporablja tudi za pritožbeni postopek na podlagi člena 118 istega poslovnika, je treba določiti, da Comunidad Autónoma del País Vasco, intervenientka v podporo predlogom Territorio Histórico de Álava v zadevi C-187/02 P, nosi svoje stroške.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

1. **Zadevi C-183/02 P in C-187/02 P se zaradi izdaje skupne sodbe združita.**

2. **Pritožbi se zavrneta.**

3. **Tožeči stranki nosita svoje stroške in stroške, ki jih je priglasila Komisija Evropskih skupnosti.**

4. **Comunidad Autónoma del País Vasco nosi svoje stroške.**

Podpisi